

До 70-річчя університетської журналістської освіти

Багаторічний декан і перший директор Інституту журналістики Анатолій Москаленко, відомі письменники Микола Сом, Віктор Близнець, Анатолій Перепадя, Тамара Коломієць, Ю. Ячейкін... Усіх їх, тоді ще зовсім юних, об'єднав легендарний «симоненківський» курс, який цього року відзначає 60-річчя випуску. З нагоди такої поважної дати студенти Інституту журналістики побували на батьківщині поета В.Симоненка. Екскурсію організувала і провела куратор спеціалізації «мистецька журналістика» доц. Боярська Л.В. (кафедра історії журналістики).

*Мистецька журналістика вітає студентів та викладачів Інституту
з відкриттям ювілейної «Журналістської весни»
і представляє проект*

«ВІД КИЄВА ДО ЛУБЕН»

Від Києва до Лубен

(подорожній нарис)

Дорога «Київ–Лубни» – літературно-кінематографічна, де кожна назва пов'язана з відомими подіями української історії.

Бориспіль. Тут народився автор слів українського гімну П.Чубинський. На площі біля краєзнавчого музею – пам'ятник знаменитому землякові.

Яготин. Тарас Шевченко гостював тут у князів Репніних-Волконських.

Богданівка. Батьківщина народної художниці Катерини Білокур.

Поворот на Гребінку (хутір Убіжище), куди Шевченко приїхав на вакації з другом Євгеном.

Вказівник на Березову Рудку, маєток Закревських, де Шевченко зустрівся з «Ганною карокою», найбільшим коханням свого життя («мое ти диво! Моя ти доля чорнобрива!» – напише він у поезії «Якби зустрілися ми знову...»).

«В Київ із Лубен» – це ще й найстрашніша ділянка дороги на прощу до Києва легендарної Марусі Чурай, український Аппіїв шлях. Тікаючи з України після поразки у 1648 р. Ярема Вишневецький, резиденція якого була у м. Лубнах, винищив практично все чоловіче населення:

«Страшний по ньому залишався слід –

козацьких тіл кривавий живопліт.

Усі тут гинли, винні і невинні.

Лишились тільки села удовині.

Та назви сіл, побільшості з імен, –

То все ж Панфил, Григорій та Семен»

(Л. Костенко, «Маруся Чурай»).

А ще Велика й Мала Олександрівки, Іванків, Іванівка, Богданівка, Кононівка (відома з «Intermezzo» М.Коцюбинського), Остапівка, Карпилівка, Тишки... Імена козацьких предків наших...

Траса «Київ–Харків» відома всім українським кіноманам. Саме тут, на відрізку «Київ–Лубни», хвацько каталася на роликах Людмила Добрийвечір (акторка Надія Румянцева), щебечучи про свої наполеонівські плани з одним із численних залицяльників – водієм респектабельного автобусу «Київ–Ялта». Та сама «Королева бензоколонки». Ось і автостанція Пирятин з добре відомою з фільму водонапірною баштою, візитівкою міста. Збереглося і малесеньке придорожне кафе, де Рогніда Карпівна (героїня Нонни Копержинської) повчала Люду, що «грубить не каждый умеет, тут талант нужен», і під вікнами якого, безнадійно закохана у Панаса Петровича (героя Андрія Сиви), завзято крутила обруч від діжки. Зараз кафе так і називається – «Королева бензоколонки».

Перед Лубнами повертаємо на с. Біївці. Їдемо довгенько. Це ж цією дорогою студент Симоненко добирався з міста додому, приїхавши з Києва електричкою. Майже в кінці села – хата, де народився майбутній поет; невеличка сільська хата під очеретом, дбайливо доглянута односельцями. Святе місце для кожного, хто усвідомлює себе українцем. Директор та екскурсовод Валентина Михайлівна Брусілова розповідає про дитячі роки Василя Симоненка, показує, де жили

відомі читачам Баба Онися та Дід, розповідає, як створювалася експозиція музею, як нещодавно посадили сад біля оселі. Розглядаємо експонати, фотографуємо, а тоді починаємо читати поезію. Читає маленька внучка Валентини Михайлівни і ми всі, спонтанно, хором і поодиночі. «Лебеді материнства», «Ти знаєш, що ти – людина...», «Задивляюсь у твої зіниці...», «Де зараз ви, кати мого народу?», «Я», «Кривлякам»... Дивовижне відчуття причетності нас, нинішніх студентів журналістики та їх викладачів, до Великого Імені й Великої Історії...

Повертаємося у с. Тарандинці, куди В. Симоненко ходив у старшу школу. 9 км щодня тільки в один бік... «Як на мої 14 років, то не так уже й мало», згадував поет. Лауреат Шевченківської премії, журналіст і письменник Микола Шудря писав, що дорога Симоненка до школи має стати дорогою прощі для кожного українця, і по тій дорозі екскурсант-прочанин має йти пішки, як до великої Святині.

Незважаючи на канікули, шкільний музей В.Симоненка нам відкрили і показали експозицію. Музей любовно доглянутий і дуже добре облаштований, навіть із конференц-залом. Велика заслуга в цьому і педагогічного колективу, і місцевої сільської адміністрації.

Наступна наша зупинка – у м. Лубни, де ми відвідали редакцію газети «Лубенщина», яка 3 липня 2017 року відзначатиме своє 100-річчя. У Лубнах, як відомо, у 1905 р. зусиллями меценатів братів Шеметів (один з них стане діячем УНР) видавалася перша україномовна газета «Хлібороб».

В колишній «Ленінській зорі» (так нинішня «Лубенщина» називалася з 1962 по 1988 рр.) щорічно проходили виробничу практику студенти нашого Інституту (тоді факультету) журналістики, а її головний редактор, письменник і краєзнавець Б.С. Ванцак дав рекомендацію для вступу на факультет не одному десяткові відомих українських журналістів. Як власкор обласної газети співпрацював з місцевою редакцією і журналіст-фронтвик, майбутній декан факультету журналістики КДУ Дмитро Прилюк.

Про особливості роботи регіональної газети, про складнощі і виклики сьогодення розповідав студентам головний редактор, член Спілки журналістів України, член Спілки письменників України, голова літературного об'єднання імені Олеся Донченка, поет Олександр Міщенко. Розповів він також про відомих письменників, які в різний час були співробітниками газети або жили у Лубнах: П. Капельгородського (приятеля Панаса Мирного і однокашника С.Петлюри), Олеся Донченка (найвідоміші твори – «Лісничиха», «Школа над морем»), Петра Лубенського (до речі, автора сценарію комедії «Королева бензоколонки»), В.Безорудька («Три мушкетери із Сухих Млинців», «Ти мене любиш, Яшо?», «Нейтрино залишається в серці»), Вол. Малика (найвідоміші твори – тетралогія «Таємний посол», роман «Черлені щити»). П.Лубенський та В.Безорудько були авторами сценарію першого художнього фільму С.Параджанова «Перший парубок», тому режисер приїжджав на зустріч з ними до Лубен.

Нагадає про цей факт і наш екскурсивод, Дяченко Тамара Миколаївна, директор краєзнавчого музею, яка провела оглядову екскурсію містом. Найкрасивіші будівлі в Лубнах – приміщення колишнього жіночого єпархіального училища (зараз ЗОШ №10) архітектора О.Бекетова та колишньої земської лікарні (нині дитяча поліклініка) архітектора Д.Дяченка (до речі, його студентський проект), побудовані у стилі українського модерну.

Лубни – найстарше місто Полтавщини. Датою заснування його вважається 988 р., рік прийняття християнства на Русі. А засновником був князь Володимир. Історія тих часів відображена у пам'ятниках, присвячених 1000-літтю міста, і в назвах вулиць: Володимирський проспект, вул. Ярослава Мудрого. Лубни були фортецею на кордоні Київської Русі. Буквально. Далі – було Дике поле. Цей кордон можна побачити і зараз, саме сюди ми під'їхали. До сьогодні збереглися залишки Верхнього і Нижнього валу та легендарних Змієвих валів (саме тих, виораних Змієм, якого переміг Кирило Кожум'яка). Якщо на більшій території України Змієві вали (датовані або X ст. н.е., або навіть II ст. до н.е. величезні, висотою в триповерховий будинок, штучні оборонні укріплення), збереглися за межами населених пунктів, то в Лубнах ось вони, на південно-східній околиці, справа на виїзді з міста. З лівого боку – Замкова гора, де був колись палац Яреми Вишневецького. Ще одним природним укріпленням міста була річка Сула. Переїхавши міст, потрапляємо на поле останньої битви повстанців Северина Наливайка і польських військ С.Жолкевського в урочищі Солониця (1596 р). Страшно уявити ту битву, адже з добре укріплених і розташованих на горі Лубен вся долина річки, як на долоні, і жодного захисту для козаків. Оточених з обох боків, їх розстрілювали, як мішені в тиру. Однак козаки, огородивши табір возами і земляним валом, оборонялися майже 2 тижні. Та продажна верхівка реєстрових козаків зрадила ватажка, схопила його і передала С.Жолкевському. За

це їм пообіцяли вільний вихід з поля бою. Однак поляки слова не дотрималися і вчинили криваву різанину. Вічний український сюжет...

У 2001 р. біля мосту через Сулу був встановлений пам'ятний знак козакам-лицарям.

Після екскурсії містом обідаємо в гостях у дивовижного чоловіка, заслуженого волонтера України Жученка Сергія Миколайовича, який у своєму закладі ось уже четвертий рік безкоштовно годує українських військових, які ідуть на фронт чи повертаються з нього (шеvronи військових частин склали цілу настінну експозицію). Як манюпусінькі «Полтавські галушки» (202 км траси Київ – Харків, с. Вільшанка) змогли розмістити 40 зголоднілих екскурсантів – загадка, але пригощали нас дуже славно (борщиком, галушками, сальцем із цибулькою й несподіваним «компліментом від шефа»), а гостинний Сергій Миколайович ще й розповів студентам про свою волонтерську діяльність (детальніше читайте про це у матеріалі Марії Писаренко).

Після обіду їдемо у Свято-Преображенський Мгарський монастир, фундаторкою якого була мати Яреми Вишневецького Раїна Могилянка (сестра Петра Могили). Біля входу (так несподівано!) – міні-зоопарк. Гостей зустрічає орел-старожил Кузя, дуже симпатична сова, кілька поважних здоровенних круків і молодих орлів. І нашу втому як рукою зняло.

Ось і сам Спасо-Преображенський храм, який будувався коштом гетьманів Самойловича та Мазепи. Велична будівля незвичайної краси, в дивовижному оздобленні якої закодована велика українська мрія про самостійну незалежну державу із правителем, рівним європейським королівським династіям. Білосніжні стіни прикрашають герби Петра Могили, Молдавії та Валахії, птахи і звірі в королівських коронах, символічні барокові зображення евангелістів, картуші та гірлянди. Державницька ідея зашифрована і в пурпурово-золотому іконостасі. Недаремно сюди приїжджали всі українські гетьмани. Є у монастирі і своя «Стіна плачу» біля мозаїчної ікони святителя Афанасія. Перемоги і миру своїй країні побажали і ми.

Недалеко від монастиря – Всеукраїнський Курган Скорботи за жертвами Голодомору. До меморіалу веде березова алея, присвячена захисникам Вітчизни. Кладемо квіти біля пам'ятника-дзвону і повертаємося до монастиря.

Наш останній на сьогодні об'єкт – скит з церквою Благовіщення Пресвятої Богородиці. Надзвичайно красива територія з витонченими залізними скульптурами, розкішними клумбами, і хоч ще холодно, але скрізь – барвисті островці пролісків, фіалок та рясту. А сама церква – якась вишукано повітряно-легка. І ми відразу пізнаємо ворота і сходи – тут знімалися епізоди фільму «Весілля в Малинівці». З тими неспокійними часами пов'язана і велика трагедія Мгарського монастиря – на території скиту поховані 17 закатованих більшовиками монахів (ікона з ликами мучеників встановлена у Спасо-Преображенському храмі). Отака наша історія, славна, красива і водночас трагічна...

Біліє на горі невагома Благовіщенська церква, завершує свою розповідь Тамара Миколаївна, ми прощаємося з гостинними Лубнами. Через тиждень – Благовіщення. Як хочеться, щоб швидше пролунала над Україною Блага вість – про довгожданий мир і виборену свободу!

* * *

Неймовірна Україна. І неймовірні українці. Вони всі дивовижні: і Валентина Михайлівна із Біївців, яка доглядає хату-музей В.Симоненка і завжди готова провести екскурсію для гостей; і адміністрація с. Тарандинці, педагоги та учні місцевої середньої школи, які дбають про своє село і утримують чудовий сучасний музей; і енергійний Олександр Міщенко, який сміливо реформує і осучаснює газету; і залюблена у своє місто Тамара Миколаївна, яка так багато хотіла нам розповісти і показати (Тамаро Миколаївно, ми ще приїдемо, обов'язково!); і гостинний Сергій Миколайович. Вони не намагаються говорити красиво і патріотично, вони роблять. Щодня, кожен на своєму місці. Нам усім є чому у них повчитися. І все буде добре, треба лише кожному трішечки докласти зусиль.

* * *

P.S. Через несподівані перешкоди підготовка екскурсії відбувалася у форс-мажорних обставинах. За оперативну моральну і матеріальну підтримку та допомогу організатори щиро вдячні ректору Київського національного університету імені Тараса Шевченка академіку Губерському Л.В., проректору з виховної роботи доц. Шамраю В. В., студпарламенту КНУ і його голові Тетяні Федорчук, директору Інституту журналістики проф. Різуну В.В., заступникам директора ІЖ доц.

Корнееву В.М. та Ліщенку В.Ф., студпарламенту ІЖ і його голові Марієтті Івановій, голові студентського профбюро ІЖ Анні Удовенко, директору автопарку КНУ Жолобчуку_ М.М., профкому і студпрофкому КНУ.

P.P. S. А за смачні пиріжечки в дорогу щиро дякуємо дівчатам-господиням і директору їдальні Миколі Олександровичу!